

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

*А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Гончаренко Є. Ю.	
Семантико-стилістичні особливості перекладу політичних текстів.....	294
Григор'єва М. І.	
Інноваційні методи навчання як інструмент якісної освіти	297
Дереновський Р. М., Заболотна О. В.	
Тактика призначення судової експертизи в кримінальному процесі (проблематика призначення криміналістичної експертизи)	301
Живцов В. О.	
Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: основні напрями, принципи та методи.....	309
Кобржицький В. В.	
Спеціальна освіта — найважливіший чинник підготовки менеджерів туристичної галузі	314
Кобржицький В. В., Король Ю. М.	
Особливості підготовки майбутніх менеджерів туризму в західнослов'янських країнах	318
Корінчевська І. А.	
Проблеми державно-управлінських реформ в галузі охорони здоров'я України	324
Левченко М. О.	
Моделювання процесів розвитку підприємств туристичної сфери в Україні	327
Медвідь А. М., Чорна М. Ф., Чорний Е. В.	
“Повість минулих літ” Нестора-Літописця про ідею державності.....	333
Міхатуліна О. М.	
Порівняльне господарське законодавство та шляхи його застосування в господарському праві України.....	338
Муравйова І. М.	
Самооцінка готовності до професійної діяльності менеджера з персоналу.....	342
Тишик І. С.	
Соціальне партнерство магістрів спеціальності “Історія ” з суспільними організаціями національних меншин як одна з умов формування професійної готовності майбутнього викладача історії.....	346
Гринько А. А.	
Офшорні компанії як економічна доцільність ведення господарської діяльності в сучасних умовах.....	349
Зінченко О. В.	
Господарські договори, що впливають на стимулювання укладання фінансових угод в умовах інноваційного розвитку та підвищення економічної самостійності України	353
Шашкова-Журавель І. О.	
Участь України в системі міжнародно-правових норм щодо забезпечення гідної винагороди за працю	357
Швець Н. Г.	
Методичні підходи до перекваліфікації незайнятого населення.....	360

СТИМУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ, ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ

В умовах глобалізації світового господарства та міжнародних економічних відносин підвищується роль і значення зовнішньоекономічної діяльності як для економіки країни в цілому, так і окремих підприємницьких структур. Зовнішньоекономічна діяльність стає одним із пріоритетів розвитку національної політики та стратегії діяльності підприємств.

Наукові пошуки оптимальних умов входження України до світового господарства мають будуватися на дослідженні основних складових на яких базується зовнішньоекономічна діяльність, які можна об'єднали в три великі взаємопов'язані між собою групи:

- зовнішньоторговельна діяльність;
- інноваційно-інвестиційна діяльність;
- міжнародне виробниче співробітництво.

Такий розподіл обумовлений високою значущістю вищезазначених груп ЗЕД для соціально-економічного розвитку країни і можливістю прямої дії на них, зокрема стимулювання, зі сторони органів державної влади. При цьому слід зазначити, що стимулювання зовнішньоторговельної діяльності є важливою частиною активної торгової політики багатьох країн в сучасних умовах [4]. Заходи торгової політики щодо стимулювання експорту включають в себе і заходи з розвитку національного експортного виробництва. У свою чергу, держава може цілеспрямовано впливати на розвиток окремих експортних галузей, виробництв, регіонів. Тобто, важливим напрямом стимулювання експорту і експортного виробництва являється комплекс заходів, направлених на залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) та здійснення виробничої діяльності на основі міжнародної кооперації [1].

Більшість наукових робіт у сфері стимулювання зовнішньоекономічної діяльності виділяє низку заходів державної підтримки ЗЕД [3]. В цілому державна політика стимулювання зовнішньоекономічної діяльності складається з трьох основ: визначення напрямів національної зовнішньоекономічної політики; формулювання заходів стимулювання на основі національної політики; розробки механізмів реалізації цих заходів.

До основних напрямів національної зовнішньоекономічної політики відносяться: укріплення національної валюти; створення зони вільної торгівлі

з ЄС; розробка довгострокової стратегії розвитку ЗЕД; адаптація національного законодавства до міжнародних вимог.

Формування заходів зі стимулювання експорту підкріплюються макроекономічними перетвореннями, виходячи з курсу національної зовнішньоекономічної політики, такими як укріплення національної валюти, робота по входженню до зони вільної торгівлі з ЄС, розробка і реалізація державних програм стимулювання ЗЕД, внесення зміни до національного законодавства згідно вимог міжнародних нормативних документів.

Україна має в своєму розпорядженні достатні стимули до саморозвитку: багата сировинна база, диверсифікована промисловість, могутній науковий комплекс, кваліфіковані і відносно дешеві трудові ресурси, ємкий внутрішній ринок, вигідне геополітичне положення створюють основу для стійкого економічного зростання. Проте, країна за низкою показників, таких як рівень продуктивності праці, частка нових технологій, істотно відстає від територіально-економічних систем світової економіки. Тому розширення зовнішньоекономічних зв'язків, що супроводжується посиленням конкурентних відносин повинне спиратися на продуману структурну і промислову політику при оптимальному поєднанні заходів лібералізації та протекціонізму на кожному етапі їх розвитку.

Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності повинно супроводжуватися посиленням позицій держави в системі міжнародних конкурентних зв'язків та припускає розробку і вживання адекватних заходів та принципів забезпечення стійкого розвитку, підвищення ефективності і конкурентоспроможності суб'єктів господарської діяльності–учасників ЗЕД. Саме реалізація встановлених принципів припускає розширення змісту всіх основних напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

З урахуванням специфіки соціально-економічного розвитку України, її особливого геополітичного статусу, наявності певних зовнішніх та внутрішніх проблем вважаємо, що розширення напрямів зовнішньоекономічної діяльності України має формуватися з акцентуванням на наступні принципи:

для експорту:

- реалізація на зовнішньому ринку товарів, що мають міжнародні техніко-економічні переваги;
- розширення масштабів національного виробництва і забезпечення зайнятості в господарському комплексі країни;
- формування валютних ресурсів, необхідних для забезпечення імпортованих поставок, накопичення резервів і обслуговування міжнародних зобов'язань країни;
- створення передумов для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції;

для імпорту:

- насичення регіонального ринку продуктами, що не виробляються на території країни;

- забезпечення ринку країни товарами, що мають техніко-економічні переваги перед продукцією внутрішніх виробників, за винятком найважливіших товарів стратегічного призначення;
- модернізація виробничого і технологічного потенціалу підприємств України;
- збагачення асортименту на внутрішньому ринку і формування конкурентного середовища для внутрішніх виробників;
- забезпечення на основі взаємності сприятливих умов для експорту продукції вітчизняного виробництва;

для іноземних інвестицій:

- розширення масштабів регіонального накопичення і проведення випереджаючої в порівнянні з іншими регіонами реконструкції і модернізації виробничої бази господарського комплексу України;
- створенням передумов для переплетення вітчизняного і зарубіжного капіталу з метою зміцнення позицій підприємств країни на зовнішніх ринках і розвиток імпортозаміщуючих виробництв;
- привнесення передової технології і досвіду ринкового господарювання в економічну систему України.

Чітке дотримання наведених принципів дозволить підвищити ефективність зовнішньоекономічної діяльності України та прискорить процес її інтеграції до світового господарства.

Угода про розмежування повноважень у сфері міжнародних і зовнішньоекономічних зв'язків з погляду забезпечення сприятливих умов для активізації зовнішньоекономічної діяльності і залучення іноземного приватного капіталу в економіку країни створила правову базу для вироблення конкретних механізмів реалізації державних повноважень, а специфіка України зумовила напрями стимулювання і підтримки зовнішньоекономічної діяльності, які за змістом можна розділити на економічні та мотиваційні [3].

Економічні механізми представлені наступними методами: надання гарантій; фінансування заходів та інвестиційних програм за рахунок коштів бюджету; надання податкових пільг в частині податків, зараховуваних до бюджету; розміщення на підприємствах державного замовлення; взаємодія з провідними світовими агентствами по привласненню і підтримці кредитного рейтингу країни.

Мотиваційні механізми на відміну від економічних мають на увазі здійснення нефінансових методів стимулювання зовнішньоекономічної діяльності, таких як: проведення загальної координації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, розробка нових механізмів стимулювання ЗЕД на основі взаємодії з діловими колами; проведення консультацій і семінарів з питань зовнішньоекономічної діяльності; створення системи інформаційного забезпечення з питань зовнішньоекономічної діяльності.

Мотиваційні заходи стимулювання зовнішньоекономічної діяльності є ефективним доповненням економічних заходів. Реалізація цих захо-

дів сприяє посиленню взаємодії державної влади і бізнес кіл для пошуку і впровадження найбільш оптимальних механізмів, зокрема в сфері стимулювання зовнішньоекономічної діяльності і міжнародної інвестиційної співпраці.

Формування методів стимулювання здійснюється через створення спеціальних державних фондів; мобілізації ресурсів приватних інститутів; створення спеціальних установ, центрів в країні і зарубіжних державах з просування експорту, створення конкурентоспроможних підприємств та сприятливого інвестиційного клімату.

Методи стимулювання експорту включають експортні премії (субсидії) — це фінансові пільги, що надаються урядом або приватними інститутами фірмам-експортерам на вивіз певних товарів за кордон.

У багатьох випадках субсидується не тільки експорт, але і виробництво товарів в цілому, що пояснюється створенням прихованих протекціоністських бар'єрів. Субсидії особливо широко використовуються при експорті сільськогосподарської продукції, низки готових товарів, включаючи капіталомісткі вироби (авіаційна промисловість, суднобудування).

Експортні кредити розповсюджуються в основному на готову продукцію, головним чином на найперспективніші машинобудівні вироби і включають в себе як довгострокові, так і короткострокові кредити. Кредитування здійснюється шляхом виплат із спеціальних фондів, шляхом рефінансування, субсидування або страхування і реалізується через банки і міжурядові банківські організації.

Податкові і митні пільги надаються шляхом звільнення експортерів від сплати прямих або непрямих податків. Можливе зниження податку з фірм, що створюють закордонні філіали, виключення з оподаткування витрат на дослідження, що ведуть до створення збутових філіалів за кордоном, звільнення від податків на комплектуючі й матеріали, використані у виробництві експортних товарів, створення неоподатковуваних податком грошових фондів розвитку експорту, зниження і повернення митного збору.

Важливими інструментами стимулювання зовнішньоекономічної діяльності є засоби заохочення експорту і імпорту. Основними механізмами тут є: субсидування, кредитування і страхування експортно-імпортних операцій, надання податкових пільг, а також стимулювання вивозу і ввезення капіталу, активна участь держави в процесах розробки, виробництва й збуту товарів, довгострокові капіталовкладення в експортне виробництво [2].

У світовій практиці напрацьована широка методико-теоретична база стимулювання зовнішньоекономічної діяльності, в якій особливе місце належить методам стимулювання національних експортерів, направленим на забезпечення пріоритетів і різного роду привілеїв. Ці методи різноманітні, співвідношення численних елементів достатньо мобільне, що додає гнучкості всій системі, яка змінюється в залежності як від економічного стану держави і її ролі на зовнішніх ринках, так і стану світових ринків.

Література

1. Міжнародна інвестиційна діяльність: підручник / Д. Г. Лук'яненко, О. М. Мозговий, Б. В. Губський та ін. — К.: КНЕУ, 2003. — 387 с.
2. Международные экономические отношения. Интеграция: учебное пособие для вузов / Ю. А. Щербакин, К. Л. Рожков, В. Е. Рыбалкин, Г. Фишер. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. — 128 с.
3. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях / Ю. Г. Козак, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон. — Вид. 2-ге перероб. та доп. — К.: ЦНЛ, 2004. — 672 с.
4. Русанова С. Аналіз зовнішньоекономічної торгівлі України з ЄС: сучасний етап та перспективи розвитку / С. Русанова // Актуальні проблеми міжнародних відносин.: зб. наук. пр. — К., 2010. — Вип. 89, ч. 2. — С. 30–31.